Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
PEDRO CRUZ VILLALÓN
της 25ης Ιουνίου 2015[1]

Υπόθεση C-32/14

ERSTE Bank Hungary Zrt.
κατά
Attila Sugár
[αίτηση του Fővárosi Törvényszék (Ουγγαρία)

για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προστασία καταναλωτών — Καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται μεταξύ επαγγελματιών και καταναλωτών — Οδηγία 93/13/ΕΟΚ — Άρθρα 6 και 7 — Εκτίμηση των καταχρηστικών συμβατικών ρητρών — Κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα προκειμένου να παύσει η χρησιμοποίηση καταχρηστικών ρητρών — Αναγκαστική εκτέλεση δημοσίων εγγράφων στα οποία ενσωματώνεται σύμβαση — Περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου από συμβολαιογράφο — Υποχρεώσεις του συμβολαιογράφου — Αυτεπάγγελτη εξέταση των καταχρηστικών ρητρών — Δικαστικός έλεγχος — Αρχές της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας»

1. Επιβάλλει η οδηγία 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές[2], στους συμβολαιογράφους, όταν αυτοί διαδραματίζουν κεντρικό ρόλο στην αναγκαστική εκτέλεση συμβάσεων μεταξύ επαγγελματιών και καταναλωτών, ειδικές υποχρεώσεις όσον αφορά τον έλεγχο των καταχρηστικών συμβατικών ρητρών αντίστοιχες με εκείνες τις οποίες υπέχουν τα εθνικά δικαστήρια βάσει πλούσιας πλέον νομολογίας του Δικαστηρίου;

2. Αυτό είναι, κατ' ουσίαν, το κύριο και καινοφανές ζήτημα το οποίο εγείρουν τα δύο προδικαστικά ερωτήματα που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο στην υπό κρίση υπόθεση. Αυτή είναι και η ειδοποιός διαφορά της υπό κρίση υποθέσεως σε σχέση με τις πολυάριθμες υποθέσεις οι οποίες ήχθησαν τα τελευταία χρόνια ενώπιον του Δικαστηρίου, μεταξύ άλλων με πρωτοβουλία ουγγρικών[3] ή ισπανικών δικαστηρίων[4] τα οποία καλούνταν να εκτιμήσουν τη συμβατότητα της εθνικής νομοθεσίας προς τις επιταγές που απορρέουν, ιδίως, από τα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 93/13.

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

2 — ΕΕ L 95, σ. 2.

3 — Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις Pannon GSM (C-243/08, EU:C:2009:350)·VB Pénzügyi Lízing (C-137/08, EU:C:2010:659) Invitel (C-472/10, EU:C:2012:242) Banif Plus Bank (C-472/11, EU:C:2013:88)·Jőrös (C-397/11, EU:C:2013:340)·Kásler και Káslerné Rábai (C-26/13, EU:C:2014:282), καθώς και Baczó και Vizsnyiczai (C-567/13, EU:C:2015:88), και διάταξη Sebestyén (C-342/13, EU:C:2014:1857).

4 — Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις Océano Grupo Editorial και Salvat Editores (C-240/98 έως C-244/98, EU:C:2000:346)·Mostaza Claro (C-168/05, EU:C:2006:675)·Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, EU:C:2009:615)·Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349)·Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164)·Barclays Bank (C-280/13, EU:C:2014:279)·Sánchez Morcillo και Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099)·Unicaja Banco και Caixabank (C-482/13, C-484/13, C-485/13 και C-487/13, EU:C:2015:21), καθώς και διάταξη Banco Popular Español και Banco de Valencia (C-537/12 και C-116/13, EU:C:2013:759).

I – **Το νομικό πλαίσιο**

A — *Το δίκαιο της Ένωσης*

3. Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 ορίζει:

«Τα κράτη μέλη θεσπίζουν διατάξεις σύμφωνα με τις οποίες οι καταχρηστικές ρήτρες σύμβασης μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή, τηρουμένων των σχετικών όρων του εθνικού δικαίου, δεν δεσμεύουν τους καταναλωτές, ενώ η σύμβαση εξακολουθεί να δεσμεύει τους συμβαλλόμενους, εάν μπορεί να υπάρξει και χωρίς τις καταχρηστικές ρήτρες.»

4. Το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 προβλέπει:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, προς το συμφέρον των καταναλωτών, καθώς και των ανταγωνιζόμενων επαγγελματιών, να υπάρχουν τα κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα, προκειμένου να πάψει η χρησιμοποίηση των καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις που συνάπτονται από έναν επαγγελματία με καταναλωτές.»

B — *Το εθνικό δίκαιο*

5. Οι κρίσιμες για τη διαφορά της κύριας δίκης διατάξεις του εθνικού δικαίου περιλαμβάνονται στον νόμο υπ' αριθ. IV του 1959 περί αστικού κώδικα[5], στον νόμο υπ' αριθ. LIII του 1952 περί θεσπίσεως του ουγγρικού κώδικα πολιτικής δικονομίας[6], στον νόμο υπ' αριθ. III του 1994 περί δικαστικής αναγκαστικής εκτελέσεως[7] και, τέλος, στον νόμο υπ' αριθ. XLI του 1991 περί συμβολαιογράφων[8].

1. Ο αστικός κώδικας

6. Το άρθρο 209 του αστικού κώδικα προβλέπει:

«1) Γενική συμβατική ρήτρα ή συμβατική ρήτρα η οποία δεν έχει αποτελέσει αντικείμενο ατομικής διαπραγματεύσεως στο πλαίσιο συμβάσεως που συνάπτεται με καταναλωτή είναι καταχρηστική εάν, αντιθέτως προς τις επιταγές της καλής πίστεως και της ισότητας των συμβαλλομένων, ορίζει μονομερώς και άνευ δικαιολογητικής βάσεως τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των μερών, όπως απορρέουν από τη σύμβαση, κατά τρόπον ώστε να περιάγει σε μειονεκτική θέση τον αντισυμβαλλόμενο του προσώπου το οποίο επιβάλλει την οικεία συμβατική ρήτρα.

2) Κατά την εκτίμηση του καταχρηστικού ή μη χαρακτήρα ρήτρας πρέπει να λαμβάνεται υπόψη το σύνολο των περιστάσεων που συνέτρεχαν κατά τη σύναψη της συμβάσεως και οι οποίες καθόρισαν τη σύναψή της, καθώς και η φύση της συμφωνηθείσας παροχής και η σχέση της οικείας ρήτρας με άλλες ρήτρες της συμβάσεως ή με άλλες συμβάσεις.

3) Με ειδική ρύθμιση μπορούν να καθορίζονται οι ρήτρες των καταναλωτικών συμβάσεων οι οποίες χαρακτηρίζονται καταχρηστικές ή οι ρήτρες οι οποίες θεωρούνται καταχρηστικές μέχρις αποδείξεως του εναντίου.»

5 — Στο εξής: αστικός κώδικας.

6 — Στο εξής: κώδικας πολιτικής δικονομίας.

7 — Στο εξής: νόμος περί δικαστικής αναγκαστικής εκτελέσεως.

8 — Στο εξής: νόμος περί συμβολαιογράφων.

7. Το άρθρο 209/Α του αστικού κώδικα ορίζει:

«1) Ο θιγόμενος δύναται να προσβάλει τις καταχρηστικές ρήτρες που περιλαμβάνονται σε σύμβαση ως γενικοί συμβατικοί όροι.

2) Οι καταχρηστικές ρήτρες οι οποίες είτε περιλαμβάνονται ως γενικοί συμβατικοί όροι σε συμβάσεις που συνάπτονται με καταναλωτές είτε τίθενται από τον επαγγελματία μονομερώς, εκ προοιμίου και χωρίς ατομική διαπραγμάτευση είναι άκυρες. Η ακυρότητα μπορεί να προβληθεί μόνον προς το συμφέρον του καταναλωτή.»

2. Ο κώδικας πολιτικής δικονομίας

8. Το άρθρο 366 του κώδικα πολιτικής δικονομίας ορίζει:

«Εάν στο πλαίσιο της διαδικασίας δικαστικής αναγκαστικής εκτελέσεως δεν είναι εφικτή η ανάκληση της εντολής εκτελέσεως ή ο περιορισμός της εκτελέσεως κατά τα άρθρα 41 ή 56 του νόμου […] περί δικαστικής αναγκαστικής εκτελέσεως […], ο οφειλέτης ο οποίος προβάλλει λόγο ανακοπής κατά της αναγκαστικής εκτελέσεως δύναται να κινήσει κατά του επισπεύδοντος δανειστή ένδικη διαδικασία ανακλήσεως της εντολής εκτελέσεως ή περιορισμού της εκτελέσεως.»

9. Το άρθρο 369 του κώδικα πολιτικής δικονομίας προβλέπει:

«Επιτρέπεται η κίνηση διαδικασίας ανακλήσεως της εντολής εκτελέσεως ή περιορισμού της εκτελέσεως, η οποία διατάσσεται δυνάμει δημοσίου εγγράφου που έχει περιαφθεί τον εκτελεστήριο τύπο ή δυνάμει ισοδύναμου εκτελεστού τίτλου, εάν:

a) η προς εκτέλεση απαίτηση δεν είναι νόμιμη·

b) η απαίτηση έχει αποσβεσθεί εν όλω ή εν μέρει·

c) ο επισπεύδων δανειστής δέχτηκε να χορηγηθεί παράταση της προθεσμίας εκτελέσεως και η εν λόγω προθεσμία δεν έχει παρέλθει·

d) ο οφειλέτης προβάλλει απαίτηση η οποία μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο συμψηφισμού.»

10. Το άρθρο 370 του κώδικα πολιτικής δικονομίας ορίζει:

«Το δικαστήριο που επιλαμβάνεται της διαδικασίας ανακλήσεως της εντολής εκτελέσεως ή περιορισμού της εκτελέσεως δύναται να διατάξει την αναστολή της εκτελέσεως στην οικεία υπόθεση.»

3. Ο νόμος περί δικαστικής αναγκαστικής εκτελέσεως

11. Ο νόμος περί δικαστικής αναγκαστικής εκτελέσεως προβλέπει ότι η αναγκαστική εκτέλεση απαιτήσεως μπορεί να διαταχθεί από δικαστήριο ή από συμβολαιογράφο. Στο άρθρο του 224/Α ορίζεται:

«Όταν η αναγκαστική εκτέλεση διατάσσεται από συμβολαιογράφο, έχουν εφαρμογή οι παρούσες διατάξεις με τις ακόλουθες προσαρμογές:

a) ως “δικαστήριο που διατάσσει την αναγκαστική εκτέλεση” νοείται ο συμβολαιογράφος· ως “απόφαση του δικαστηρίου που διατάσσει την αναγκαστική εκτέλεση” νοείται η απόφαση του συμβολαιογράφου· […]».

12. Κατά το άρθρο 13 του νόμου περί δικαστικής αναγκαστικής εκτελέσεως:

«1) Η προς εκτέλεση απόφαση μπορεί να συνιστά εκτελεστό τίτλο εάν

a) περιλαμβάνει απαίτηση (πληρωμής),

b) είναι τελεσίδικη ή προσωρινά εκτελεστή, και

c) έχει παρέλθει η σχετική προθεσμία. […]»

13. Το άρθρο 23/C του νόμου περί δικαστικής αναγκαστικής εκτελέσεως ορίζει:

«1) Ο συμβολαιογράφος προβαίνει στην περιαφή του καταρτισθέντος συμβολαιογραφικού εγγράφου με τον εκτελεστήριο τύπο, εάν αυτό μνημονεύει

a) την ανάληψη της υποχρεώσεως παροχής και αντιπαροχής ή την ανάληψη μονομερούς υποχρεώσεως·

b) το όνομα του δανειστή και του οφειλέτη·

c) το αντικείμενο, την ποσότητα (ύψος) και την αιτία της απαιτήσεως·

d) τον τρόπο και την προθεσμία εκτελέσεως.

2) Εάν η απαίτηση εξαρτάται από την πλήρωση αιρέσεως ή από τη λήξη προθεσμίας, για να καταστεί εκτελεστή απαιτείται επιπλέον το συμβολαιογραφικό έγγραφο να βεβαιώνει την πλήρωση της αιρέσεως ή τη λήξη της προθεσμίας. […]

5) Αναγκαστική εκτέλεση χωρεί εάν η απαίτηση η οποία περιγράφεται στο συμβολαιογραφικό έγγραφο υπόκειται σε δικαστική αναγκαστική εκτέλεση και έχει παρέλθει η προθεσμία εκτελέσεως της απαιτήσεως. […]».

14. Κατά το άρθρο 31/E, παράγραφος 2, του νόμου περί δικαστικής αναγκαστικής εκτελέσεως:

«2) Η συμβολαιογραφική διαδικασία, ως εκούσια αστική διαδικασία, παράγει συνέπειες αντίστοιχες με αυτές της ένδικης διαδικασίας. Οι αποφάσεις του συμβολαιογράφου παράγουν συνέπειες αντίστοιχες με τις συνέπειες των αποφάσεων των κατά τόπον αρμόδιων δικαστηρίων.»

15. Τα άρθρα 211, παράγραφος 2, και 212, παράγραφος 1, του νόμου περί δικαστικής αναγκαστικής εκτελέσεως ορίζουν:

«Άρθρο 211

[…]

2) Εάν το δικαστήριο προβεί σε περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου κατά παράβαση του νόμου, η εν λόγω περιαφή επιβάλλεται να ακυρωθεί. […]

Άρθρο 212

1) Το δικαστήριο που διατάσσει την εκτέλεση δύναται οποτεδήποτε να ανακαλέσει την εντολή εκτελέσεως ή να ακυρώσει την περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου, κατόπιν αιτήσεως ενός διαδίκου, βάσει της εκθέσεως του αρμόδιου για την εκτέλεση οργάνου ή αυτεπαγγέλτως. […]»

II – **Τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης**

16. Στις 18 Δεκεμβρίου 2007, η επισπεύδουσα δανείστρια της κύριας δίκης Erste Bank Hungary Zrt.[9] και ο καθού η εκτέλεση Attila Sugár[10] συνήψαν, δυνάμει δημοσίου εγγράφου, σύμβαση ενυπόθηκου δανείου βάσει της οποίας η πρώτη χορήγησε στον δεύτερο δάνειο ύψους 30 687 CHF για την αγορά διαμερίσματος.

17. Βάσει της ανωτέρω συμβάσεως, ο οφειλέτης προέβη, στις 19 Δεκεμβρίου 2007, σε συμβολαιογραφική αναγνώριση χρέους, με την οποία χορήγησε στην Erste Bank το δικαίωμα, αφενός, να καταγγείλει τη δανειακή σύμβαση σε περίπτωση αθετήσεως των συμβατικών του υποχρεώσεων και, αφετέρου, να προβεί στην είσπραξη της απορρέουσας από τη σύμβαση οφειλής με βάση βεβαίωση περί ληξιπρόθεσμης απαιτήσεως συντεταγμένη από την ίδια και κατόπιν περιαφής των οικείων πράξεων με τον εκτελεστήριο τύπο από τον συμβολαιογράφο.

18. Καθώς ο οφειλέτης δεν τήρησε την υποχρέωση πληρωμής του, η Erste Bank, αφενός, κατήγγειλε τη σύμβαση και, αφετέρου, ζήτησε την περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου κατά του οφειλέτη. Στις 13 Δεκεμβρίου 2011, ο συμβολαιογράφος έκανε δεκτό το αίτημα αυτό, επειδή πληρούνταν οι σχετικώς απαιτούμενες νόμιμες προϋποθέσεις.

19. Στις 5 Ιουνίου 2013, ο οφειλέτης ζήτησε από τον συμβολαιογράφο την ακύρωση της περιαφής με τον εκτελεστήριο τύπο του δημοσίου εγγράφου το οποίο ενσωμάτωνε τη δανειακή σύμβαση, υποστηρίζοντας ότι η σύμβαση αυτή περιείχε καταχρηστικές ρήτρες και δεν τηρούσε τις διατάξεις της νομοθεσίας οι οποίες διέπουν τις συμβάσεις δανείου που συνάπτονται με τους καταναλωτές.

20. Στις 13 Ιουνίου 2013, ο συμβολαιογράφος απέρριψε την ως άνω αίτηση. Διαπίστωσε ότι το οικείο έγγραφο μνημόνευε την ανάληψη μονομερούς υποχρεώσεως, τα ονόματα του δανειστή και του οφειλέτη, το ποσό και την αιτία της απαιτήσεως καθώς και τον τρόπο και την προθεσμία εκτελέσεώς της, βεβαίωνε την πλήρωση της σχετικής αιρέσεως καθώς και την ημερομηνία της πληρώσεως της αιρέσεως και επισήμαινε ότι είχε περιαφθεί τον εκτελεστήριο τύπο στις 13 Δεκεμβρίου 2011. Ο συμβολαιογράφος διευκρίνισε επίσης ότι η συμβολαιογραφική διαδικασία είχε εκούσιο χαρακτήρα και ότι ο ίδιος δεν είχε την εξουσία να διατυπώνει τη θέση του επί διαφορών που ανακύπτουν μεταξύ των μερών όσον αφορά τις ρήτρες της συμβάσεως ή τη νομιμότητα της καταγγελίας της τελευταίας, καθώς τα ζητήματα αυτά ανήκουν στην αποκλειστική αρμοδιότητα των δικαστηρίων. Τόνισε επιπλέον ότι ο ίδιος έχει μόνο την εξουσία να βεβαιώσει το γεγονός ότι ο δανειστής είχε προβεί στην καταγγελία της συμβάσεως, ενώ πάντως τα μέρη μπορούν να αμφισβητήσουν τις συμβατικές ρήτρες ενώπιον του δικαστηρίου και διαθέτουν συμπληρωματικώς τη δυνατότητα να κινήσουν ένδικη διαδικασία με αντικείμενο τον περιορισμό της εκτελέσεως ή την ανάκληση της εντολής εκτελέσεως.

21. Ακολούθως, ο οφειλέτης άσκησε προσφυγή ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, ζητώντας την ακύρωση της αποφάσεως του συμβολαιογράφου καθώς και της περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου. Αμφισβητεί τον χαρακτηρισμό του ως οφειλέτη και προβάλλει ότι ο συμβολαιογράφος συμπεριέλαβε καταχρηστικές ρήτρες και ανακριβή στοιχεία στη συμβολαιογραφική αναγνώριση χρέους. Εκτιμά ότι, κατά τον χρόνο της καταρτίσεως του δημοσίου εγγράφου αναγνωρίσεως χρέους, έπρεπε να είχε διαπιστωθεί ότι η σύμβαση περιείχε άκυρες ρήτρες. Αμφισβητεί επίσης τη δυνατότητα του καταρτισθέντος δημοσίου εγγράφου να περιαφθεί τον εκτελεστήριο τύπο, στο μέτρο που το έγγραφο καταρτίζεται κατόπιν αιτήσεως του δανειστή και με βάση αποκλειστικά και μόνο τα λογιστικά δεδομένα τα οποία αυτός προσκομίζει. Συνεπώς, η διαδικασία περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου συνιστά κατάχρηση δικαιώματος, διότι εξαρτάται από μονομερή δήλωση του επισπεύδοντος την εκτέλεση δανειστή, ενώ οι προϋποθέσεις της περιαφής είναι δυνατόν να εξετάζονται μόνο στο πλαίσιο κατ' αντιμωλία διαδικασίας.

9 — Στο εξής: Erste Bank.

10 — Στο εξής: οφειλέτης.

III – **Τα προδικαστικά ερωτήματα και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου**

22. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Fővárosi Törvényszék (μητροπολιτικό εφετείο) αποφάσισε να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα δύο προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Είναι σύμφωνη με τις διατάξεις του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ διαδικασία κράτους μέλους κατά την οποία, σε περίπτωση παραβάσεως από καταναλωτή συμβατικής υποχρεώσεως αναληφθείσας βάσει νομοτύπως καταρτισθείσας συμβολαιογραφικής πράξεως, ο αντισυμβαλλόμενος του καταναλωτή αξιώνει την καταβολή ποσού, το οποίο καθορίζει ο ίδιος, μέσω της καλούμενης περιαφής της οικείας πράξεως με τον εκτελεστήριο τύπο, χωρίς να έχει κινηθεί καμία κατ' αντιμωλία διαδικασία ενώπιον δικαστηρίου και χωρίς να έχει εξεταστεί ο καταχρηστικός χαρακτήρας των ρητρών της επίμαχης συμβάσεως;

2) Δύναται ο καταναλωτής να ζητήσει στο πλαίσιο της ως άνω διαδικασίας την ακύρωση της περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου, επικαλούμενος τη μη εξέταση του καταχρηστικού χαρακτήρα ρητρών της σχετικής συμβάσεως, λαμβανομένου υπόψη ότι, σύμφωνα με την απόφαση που εκδόθηκε επί της υποθέσεως C-472/11 [Banif Plus Bank, EU:C:2013:88], κατά την ένδικη διαδικασία το επιληφθέν δικαστήριο οφείλει να ενημερώνει τον καταναλωτή για τυχόν διαπιστωθείσες καταχρηστικές ρήτρες;»

23. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν η Ουγγρική Κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η Erste Bank, η Ουγγρική και η Γερμανική Κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή ανέπτυξαν επίσης προφορικές παρατηρήσεις κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση της 5ης Φεβρουαρίου 2015. Η Γερμανική Κυβέρνηση διευκρίνισε ότι ζήτησε να παρέμβει στην επ' ακροατηρίου συζήτηση καθόσον στο γερμανικό δίκαιο προβλέπεται διαδικασία αντίστοιχη με αυτή του ουγγρικού δικαίου.

IV – **Επί των προδικαστικών ερωτημάτων**

Α — *Οι παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο*

24. Η Ουγγρική και η Γερμανική Κυβέρνηση φρονούν ότι διαδικασία περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου με τα χαρακτηριστικά της επίμαχης στην κύρια δίκη διαδικασίας δεν αντίκειται στην οδηγία 93/13. Η Επιτροπή πρεσβεύει την εκ διαμέτρου αντίθετη άποψη.

25. Η Ουγγρική Κυβέρνηση, αφού υπενθύμισε τη σχετική νομολογία του Δικαστηρίου και παρουσίασε τα βασικά χαρακτηριστικά της επίμαχης στην κύρια δίκη απλοποιημένης συμβολαιογραφικής διαδικασίας αναγκαστικής εκτελέσεως, υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι η διαδικασία αυτή δεν αποκλείει εντελώς τον έλεγχο των καταχρηστικών ρητρών, είτε εκ μέρους των ίδιων των συμβολαιογράφων είτε εκ μέρους των εθνικών δικαστηρίων.

26. Ειδικότερα, και καταρχάς, ο νόμος περί συμβολαιογράφων επιβάλλει σ' αυτούς, κατά την κατάρτιση δημοσίου εγγράφου, να ελέγχουν τη νομιμότητα και τον τυχόν καταχρηστικό χαρακτήρα των ρητρών της υποκείμενης νομικής πράξεως.

27. Εξάλλου, μολονότι η διαδικασία ακυρώσεως της περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου, σκοπός της οποίας δεν είναι άλλος παρά να καταστήσει εφικτό τον έλεγχο νομιμότητας της διαδικασίας περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου, αποκλείει κάθε έλεγχο του κύρους των ρητρών της συμβάσεως, εντούτοις ο καταναλωτής εξακολουθεί να έχει τη δυνατότητα, αφενός, να κινήσει ένδικη διαδικασία με αίτημα να διαπιστωθεί η ακυρότητα της συμβάσεως, είτε ζητήθηκε είτε όχι αναγκαστική εκτέλεση, και, αφετέρου, να επικαλεστεί την ακυρότητα της συμβάσεως στο πλαίσιο διαδικασίας με αντικείμενο τον περιορισμό της εκτελέσεως ή την ανάκληση της εντολής εκτελέσεως (άρθρο 369 του κώδικα πολιτικής δικονομίας).

28. Στο πλαίσιο των ανωτέρω διαδικασιών, τα εθνικά δικαστήρια μπορούν και οφείλουν να ελέγχουν τον καταχρηστικό χαρακτήρα των συμβατικών ρητρών ή των γενικών συμβατικών ρητρών και, σύμφωνα με το άρθρο 163 του κώδικα πολιτικής δικονομίας και τη νομολογία του Kúria (Ανώτατο Δικαστήριο της Ουγγαρίας) [11], να εντοπίζουν αυτεπαγγέλτως τις περιπτώσεις πρόδηλης ακυρότητας που είναι δυνατόν να διαπιστωθούν με βάση τα διαθέσιμα αποδεικτικά στοιχεία.

29. Το ουγγρικό δίκαιο επιτυγχάνει κατ' αυτόν τον τρόπο δίκαιη ισορροπία μεταξύ, αφενός, της διασφαλίσεως της αποτελεσματικής επιδιώξεως των σκοπών της οδηγίας 93/13 και, αφετέρου, της διαφυλάξεως των σκοπών και της ιδιαιτερότητας της συμβολαιογραφικής διαδικασίας, χωρίς να καθιστά αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή για τους ιδιώτες την άσκηση των δικαιωμάτων τους.

30. Η Γερμανική Κυβέρνηση, η οποία διευκρινίζει ότι ο εκτελεστός συμβολαιογραφικός τίτλος υφίσταται και στο γερμανικό δίκαιο, υποστήριξε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι το άρθρο 7 της οδηγίας 93/13 επιβάλλει μεν την ύπαρξη κατάλληλων μέσων για την εξουδετέρωση των καταχρηστικών ρητρών των συμβάσεων, δεν επιβάλλει όμως κατ' ανάγκη και αυτεπάγγελτο έλεγχο. Δεδομένου ότι οι εθνικές διαδικασίες αναγκαστικής εκτελέσεως ανάγονται στην εθνική δικονομική αυτονομία, υπό την επιφύλαξη των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας, απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξετάσει αν οι επίμαχες εθνικές διατάξεις, με βάση το πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται και λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των διαθέσιμων ενδίκων βοηθημάτων, ενδέχεται να καταστήσουν αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερή για τους καταναλωτές την άσκηση των δικαιωμάτων που αντλούν από την οδηγία 93/13.

31. Πρέπει, στο πλαίσιο αυτό, να ληφθούν υπόψη η γενική αποστολή του συμβολαιογράφου, όπως καθορίζεται από την εθνική νομοθεσία, καθώς και οι υποχρεώσεις ελέγχου τις οποίες αυτός υπέχει, ο τρόπος με τον οποίο πραγματοποιείται συγκεκριμένα η περιαφή του δημοσίου εγγράφου με τον εκτελεστήριο τύπο και οι λεπτομέρειες του δικαστικού ελέγχου της αναγκαστικής εκτελέσεως.

32. Η Γερμανική Κυβέρνηση διευκρινίζει, συναφώς, ότι το Δικαστήριο έκρινε ότι, καίτοι η οδηγία 93/13 επιβάλλει, σε διαφορά μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή, μια ενεργητική παρέμβαση, μη εξαρτώμενη από τους συμβαλλομένους στη σύμβαση, εκ μέρους του εθνικού δικαστηρίου το οποίο έχει επιληφθεί της διαφοράς, η τήρηση της αρχής της αποτελεσματικότητας δεν μπορεί να βαίνει μέχρι του σημείου πλήρους επανορθώσεως των συνεπειών από την πλήρη αδράνεια του οικείου καταναλωτή [12].

33. Αντιθέτως, η Επιτροπή, η οποία προτείνει να δοθεί χωριστή απάντηση σε κάθε ερώτημα, εκτιμά ότι η ουγγρική νομοθεσία αντίκειται στην οδηγία 93/13 όπως αυτή ερμηνεύεται από το Δικαστήριο.

34. Προς απάντηση στο πρώτο ερώτημα και αναφερόμενη κυρίως στην απόφαση Banco Español de Crédito [13], υποστηρίζει ότι τα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 93/13 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι αντιτίθενται σε νομοθεσία κράτους μέλους η οποία προβλέπει ότι ο συμβολαιογράφος μπορεί να εκδώσει πράξη δεκτική αναγκαστικής εκτελέσεως με βάση δανειακή σύμβαση ενσωματωμένη σε δημόσιο έγγραφο χωρίς να έχει εξετάσει τον καταχρηστικό χαρακτήρα των ρητρών της συμβάσεως.

35. Ο συμβολαιογράφος πρέπει καταρχάς, κατά το στάδιο της περιαφής του δημοσίου εγγράφου που ενσωματώνει τη σύμβαση με τον εκτελεστήριο τύπο, να μπορεί να εξετάσει, ακόμα και αυτεπαγγέλτως αν χρειαστεί, τον καταχρηστικό χαρακτήρα των συμβατικών ρητρών, εφόσον διαθέτει όλα τα απαραίτητα προς τούτο νομικά και πραγματικά στοιχεία, πράγμα το οποίο συνήθως συμβαίνει, και να ενημερώσει σχετικώς τα μέρη.

11 — Συναφώς, η Ουγγρική Κυβέρνηση αναφέρεται στις γνώμες υπ' αριθ. 2/2010 της 28ης Ιουλίου 2010 και υπ' αριθ. 2/2012 του Δεκεμβρίου 2012.

12 — Απόφαση Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189, σκέψη 56).

13 — C-618/10, EU:C:2012:349.

36. Παρατηρεί συναφώς ότι, μολονότι ένα συμβολαιογραφικό έγγραφο που έχει περιαφθεί τον εκτελεστήριο τύπο παράγει, σύμφωνα με το άρθρο 31/Ε, παράγραφος 2, του νόμου περί δικαστικής αναγκαστικής εκτελέσεως, τις ίδιες συνέπειες με την απόφαση του κατά τόπον αρμόδιου δικαστηρίου, ο συμβολαιογράφος, κατά τη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως, μπορεί μόνο να εξακριβώσει την τήρηση των απαιτήσεων του άρθρου 23/C, παράγραφος 1, του νόμου περί δικαστικής αναγκαστικής εκτελέσεως. Επομένως, ο καταναλωτής δεν μπορεί να επικαλεστεί τη σχετική με τις συμβατικές ρήτρες νομοθετική προστασία παρά μόνον αν κινήσει διαδικασία με αντικείμενο την ανάκληση της εντολής εκτελέσεως ή τον περιορισμό της εκτελέσεως με βάση το άρθρο 369 του κώδικα πολιτικής δικονομίας, οπότε το επιλαμβανόμενο δικαστήριο δύναται να αναστείλει την αναγκαστική εκτέλεση.

37. Η Επιτροπή διευκρίνισε επίσης, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι η ανωτέρω υποχρέωση του καταναλωτή να προσφύγει ενώπιον δικαστηρίου προκειμένου να αμφισβητήσει μια καταχρηστική ρήτρα δεν συνάδει με την αρχή της αποτελεσματικότητας. Προσέθεσε εξάλλου ότι ο συμβολαιογράφος, αν πληροφορηθεί από εθνικό δικαστήριο την άσκηση προσφυγής από καταναλωτή, πρέπει να μπορεί να αναστείλει τη διαδικασία περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου.

38. Ο συμβολαιογράφος πρέπει επίσης, κατά το στάδιο της καταρτίσεως του δημοσίου εγγράφου το οποίο ενσωματώνει τη σύμβαση, και λαμβανομένων υπόψη των συμβουλευτικών καθηκόντων με τα οποία βαρύνεται βάσει του νόμου περί συμβολαιογράφων, να μπορεί να εξετάσει αυτεπαγγέλτως τον καταχρηστικό χαρακτήρα των συμβατικών ρητρών, συμβάλλοντας κατ' αυτόν τον τρόπο στην υλοποίηση του σκοπού του άρθρου 7 της οδηγίας 93/13.

39. Προς απάντηση στο δεύτερο ερώτημα και παραπέμποντας συναφώς στην απόφαση Banif Plus Bank [14], η Επιτροπή υποστηρίζει ότι, εφόσον ο συμβολαιογράφος οφείλει να εξετάσει αυτεπαγγέλτως, κατά το στάδιο της αναγκαστικής εκτελέσεως, τον καταχρηστικό χαρακτήρα των ρητρών της συμβάσεως η οποία αποτελεί τη βάση του συμβολαιογραφικού εγγράφου, ο καταναλωτής πρέπει a fortiori να μπορεί να λάβει την πρωτοβουλία να αμφισβητήσει το δεκτικό αναγκαστικής εκτελέσεως συμβολαιογραφικό έγγραφο και να ζητήσει την ακύρωση της περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου για τον λόγο ότι ο συμβολαιογράφος δεν εξέτασε τον καταχρηστικό χαρακτήρα των ρητρών της συμβάσεως.

Β — *Ανάλυση*

40. Με το πρώτο του ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, κατ' ουσίαν, αν το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία επιτρέπει σε συμβολαιογράφο ο οποίος κατήρτισε νομοτύπως δημόσιο έγγραφο σχετικό με σύμβαση μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή να προβεί στην περιαφή του εν λόγω εγγράφου με τον εκτελεστήριο τύπο και κατ' αυτόν τον τρόπο να κινήσει, χωρίς να έχει προηγηθεί κατ' αντιμωλία διαδικασία ενώπιον δικαστηρίου ούτε εξέταση του καταχρηστικού χαρακτήρα των ρητρών της οικείας συμβάσεως, την αναγκαστική εκτέλεση της συμβάσεως κατά του καταναλωτή ο οποίος αθέτησε τις υποχρεώσεις του.

41. Με το δεύτερο ερώτημά του, διερωτάται επίσης αν, με βάση την απόφαση Banif Plus Bank [15], η οδηγία 93/13 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία δεν επιτρέπει στον καταναλωτή να ζητήσει την ακύρωση της περιαφής με τον εκτελεστήριο τύπο ενός δημοσίου εγγράφου σχετικού με σύμβαση συναφθείσα με επαγγελματία, επικαλούμενος την απουσία προηγούμενης εξετάσεως του καταχρηστικού χαρακτήρα των συμβατικών ρητρών.

14 — C-472/11, EU:C:2013:88.

15 — C-472/11, EU:C:2013:88.

42. Προκειμένου να γίνει κατανοητό το νόημα των δύο αυτών ερωτημάτων, πρέπει καταρχάς να περιγραφεί με ακρίβεια η διττή παρέμβαση του συμβολαιογράφου στο πλαίσιο της επίμαχης στην κύρια δίκη διαδικασίας περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου, είτε πρόκειται κατά κυριολεξία για το στάδιο της περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου, κατόπιν αιτήσεως του δανειστή, είτε πρόκειται για το στάδιο της ενδεχόμενης ακυρώσεως της περιαφής αυτής, κατόπιν αιτήσεως του οφειλέτη, στάδια κατά τα οποία ο ασκούμενος έλεγχος είναι πάντα αμιγώς τυπικός.

1. Η διττή παρέμβαση του συμβολαιογράφου στο πλαίσιο της διαδικασίας περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου

43. Η ουγγρική νομοθεσία θεσπίζει, πολύ συγκεκριμένα, έναν απλοποιημένο ή συνοπτικό μηχανισμό αναγκαστικής εκτελέσεως των συμβατικών υποχρεώσεων, ο οποίος στηρίζεται σε διττή παρέμβαση των συμβολαιογράφων, καθιερώνοντας παράλληλα μια ιεραρχία κατά την άσκηση, από τους συμβαλλομένους, των αντίστοιχων προνομίων τους. Παρέχει στην τράπεζα η οποία, όπως στη διαφορά της κύριας δίκης, συνήψε σύμβαση ενυπόθηκου δανείου με ιδιώτη και προσέφυγε σε συμβολαιογράφο προκειμένου αυτός να καταρτίσει δημόσιο έγγραφο αναγνωρίσεως του χρέους του οφειλέτη τη δυνατότητα να ζητήσει από τον εν λόγω συμβολαιογράφο[16], σε περίπτωση μη εκτελέσεως της συμβάσεως από τον οφειλέτη, να προβεί στην περιαφή του δημοσίου εγγράφου με τον εκτελεστήριο τύπο. Παρέχει, δηλαδή, στην τράπεζα τη δυνατότητα να ζητήσει από τον συμβολαιογράφο, με βάση τα στοιχεία τα οποία αυτή του προσκομίζει, να κινήσει την αναγκαστική εκτέλεση της συμβάσεως υπό τον όρο της τηρήσεως μιας σειράς τυπικών προδιαγραφών και χωρίς να απαιτείται προς τούτο η προσφυγή σε δικαστήριο. Μόνον κατόπιν μπορεί ο οφειλέτης να ζητήσει από τον συμβολαιογράφο να ακυρώσει την κατά τα ανωτέρω περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου.

44. Οι υποχρεώσεις τις οποίες υπέχει ο συμβολαιογράφος κατά το στάδιο της περιαφής του δημοσίου εγγράφου που κατήρτισε με τον εκτελεστήριο τύπο απαριθμούνται στο άρθρο 23/C του νόμου περί δικαστικής αναγκαστικής εκτελέσεως, το οποίο επαναλαμβάνει κατ' ουσίαν το περιεχόμενο του άρθρου 112 του νόμου περί συμβολαιογράφων. Κατά τις διατάξεις αυτές, ο συμβολαιογράφος δύναται να προβεί στην εν λόγω περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου εφόσον πληρούνται οι τέσσερις θεσπιζόμενες προϋποθέσεις: το οικείο έγγραφο πρέπει να μνημονεύει την ανάληψη της υποχρεώσεως παροχής και αντιπαροχής, το όνομα του δανειστή και του οφειλέτη, το αντικείμενο, το ποσό και την αιτία της απαιτήσεως και, τέλος, τον τρόπο και την προθεσμία εκτελέσεως.

45. Όπως επιβεβαίωσε η Ουγγρική Κυβέρνηση, ο έλεγχος που ασκείται υπό τις συνθήκες αυτές από τον συμβολαιογράφο, με βάση δηλαδή αποκλειστικά και μόνο τα έγγραφα τα οποία προσκομίζει ο αιτών την περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου, είναι αμιγώς τυπικός. Ειδικότερα, ο συμβολαιογράφος δεν έχει την εξουσία να εξετάσει αυτεπαγγέλτως τον καταχρηστικό χαρακτήρα των ρητρών της συμβάσεως που πρόκειται να εκτελεστεί κατ' εφαρμογή του δημοσίου εγγράφου, ακόμα και όταν διαθέτει όλα τα απαραίτητα προς τούτο νομικά και πραγματικά στοιχεία.

46. Η ουγγρική νομοθεσία προβλέπει ότι ο συμβολαιογράφος μπορεί, στη συνέχεια, να ακυρώσει[17] την περιαφή ενός δημοσίου εγγράφου με τον εκτελεστήριο τύπο, κατόπιν αιτήσεως του οφειλέτη, και ότι η ακύρωση αυτή είναι υποχρεωτική όταν η περιαφή έγινε κατά παράβαση του νόμου. Ο συμβολαιογράφος που διατάσσει την αναγκαστική εκτέλεση μπορεί επίσης, οποτεδήποτε, να ανακαλέσει την εντολή εκτελέσεως ή να ακυρώσει την περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου, κατόπιν αιτήσεως οποιουδήποτε μέρους, βάσει της εκθέσεως του αρμόδιου για την εκτέλεση οργάνου ή αυτεπαγγέλτως.

16 — Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση διευκρινίστηκε ότι, όταν το απαιτούν οι περιστάσεις, επιτρέπεται κατά το ουγγρικό δίκαιο η παρέμβαση δύο διαφορετικών συμβολαιογράφων, του πρώτου για την κατάρτιση του δημοσίου εγγράφου και του δεύτερου για την περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου.

17 — Άρθρα 211 και 224/A του κώδικα δικαστικής αναγκαστικής εκτελέσεως.

47. Η Ουγγρική Κυβέρνηση επισήμανε, συναφώς, ότι η ανωτέρω διαδικασία έχει ως μοναδικό σκοπό να καταστήσει εφικτό τον έλεγχο νομιμότητας της διαδικασίας περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου, της τηρήσεως δηλαδή των τυπικών προδιαγραφών που μνημονεύονται στο σημείο 13 των παρουσών προτάσεων. Επομένως, ο συμβολαιογράφος δεν μπορεί να ελέγξει τις ρήτρες της συμβάσεως ούτε κατά τον χρόνο της περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου αλλά ούτε και στο πλαίσιο της διαδικασίας ακυρώσεως της εν λόγω περιαφής.

48. Υπό το φως των προεκτεθέντων, καθίσταται σαφές ότι τα δύο προδικαστικά ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου εγείρουν ένα και το αυτό ζήτημα, το οποίο αφορά κατ' ουσίαν την απονομή στον συμβολαιογράφο αρμοδιοτήτων στον τομέα της κηρύξεως μιας συμβατικής υποχρεώσεως, εν προκειμένω ενός ενυπόθηκου δανείου, και πρέπει κατά συνέπεια να εξεταστούν από κοινού.

49. Για να δοθεί τελεσφόρος απάντηση στα δύο αυτά ερωτήματα, πρέπει καταρχάς να υπομνησθούν, πέρα από την απόφαση Banif Plus Bank την οποία το αιτούν δικαστήριο μνημονεύει ρητώς στο δεύτερο ερώτημά του [18], τα κύρια σημεία της κρίσιμης νομολογίας του Δικαστηρίου σχετικά με την οδηγία 93/13, και ιδιαιτέρως τα άρθρα 6, παράγραφος 1, και 7, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής.

2. Ο προσδιορισμός από το Δικαστήριο των βασικών επιταγών που απορρέουν από την οδηγία 93/13

50. Κατά το άρθρο 38 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης), οι πολιτικές της Ένωσης διασφαλίζουν υψηλό επίπεδο προστασίας των καταναλωτών, και η επιταγή αυτή κατευθύνει την εφαρμογή της οδηγίας 93/13 [19]. Το Δικαστήριο είχε επίσης την ευκαιρία να διευκρινίσει ότι, όταν εφαρμόζει το δίκαιο της Ένωσης, το εθνικό δικαστήριο οφείλει να τηρεί την απαίτηση αποτελεσματικής ένδικης προστασίας των δικαιωμάτων τα οποία αντλούν οι ιδιώτες από το δίκαιο της Ένωσης, όπως αυτή κατοχυρώνεται στο άρθρο 47 του Χάρτη [20], και ότι η προστασία αυτή πρέπει να ισχύει τόσο για τον καθορισμό των δικαιοδοτικών οργάνων που είναι αρμόδια να επιλαμβάνονται των ενδίκων προσφυγών των στηριζόμενων στο δίκαιο της Ένωσης όσο και για τον καθορισμό των σχετικών δικονομικών προϋποθέσεων [21].

51. Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, το σύστημα προστασίας που θεσπίζει η οδηγία 93/13 στηρίζεται στην παραδοχή ότι ο καταναλωτής βρίσκεται σε ασθενέστερη θέση έναντι του επαγγελματία όσον αφορά τόσο την εξουσία διαπραγματεύσεως όσο και το επίπεδο πληροφορήσεως, κατάσταση η οποία τον υποχρεώνει να προσχωρήσει στους όρους που έχει διατυπώσει εκ των προτέρων ο επαγγελματίας, χωρίς να έχει τη δυνατότητα να επηρεάσει το περιεχόμενό τους [22].

52. Κατά συνέπεια, το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 προβλέπει ότι οι καταχρηστικές ρήτρες δεν δεσμεύουν τους καταναλωτές.

53. Το Δικαστήριο έκρινε επανειλημμένως ότι πρόκειται για επιτακτικού χαρακτήρα διάταξη, η οποία αποβλέπει στην αντικατάσταση της τυπικής ισορροπίας που εισάγει η σύμβαση μεταξύ των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των συμβαλλομένων με μια ουσιαστική ισορροπία, ικανή να αποκαταστήσει τη μεταξύ τους ισότητα [23].

18 — C-472/11, EU:C:2013:88, σκέψη 17.

19 — Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις Pohotovosť (C-470/12, EU:C:2014:101, σκέψη 52), καθώς και Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189, σκέψη 47).

20 — Βλ. αποφάσεις Banif Plus Bank (C-472/11, EU:C:2013:88, σκέψη 29) Sánchez Morcillo και Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099, σκέψη 35), καθώς και Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189, σκέψη 47).

21 — Βλ. αποφάσεις Alassini κ.λπ. (C-317/08 έως C-320/08, EU:C:2010:146, σκέψη 49), καθώς και Sánchez Morcillo και Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099, σκέψη 35).

22 — Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις Océano Grupo Editorial και Salvat Editores (C-240/98 έως C-244/98, EU:C:2000:346, σκέψη 25)·Mostaza Claro (C-168/05, EU:C:2006:675, σκέψη 25)·Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164, σκέψη 44)·Barclays Bank (C-280/13, EU:C:2014:279, σκέψη 32)·Sánchez Morcillo και Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099, σκέψη 22), καθώς και Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189, σκέψη 48).

23 — Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349, σκέψη 40), καθώς και Sánchez Morcillo και Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099, σκέψη 23).

54. Μεταξύ άλλων, υπογράμμισε πολλάκις ότι το εθνικό δικαστήριο οφείλει να εξετάζει αυτεπαγγέλτως τον καταχρηστικό χαρακτήρα συμβατικής ρήτρας η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 93/13 και, πράττοντας τούτο, να αίρει την υφιστάμενη ανισότητα μεταξύ του καταναλωτή και του επαγγελματία, εφόσον έχει στη διάθεσή του τα απαραίτητα προς τούτο νομικά και πραγματικά στοιχεία [24], στο μέτρο που υφίσταται μη αμελητέος κίνδυνος να μην προβάλει ο καταναλωτής, μεταξύ άλλων λόγω άγνοιας, τον καταχρηστικό χαρακτήρα της ρήτρας που επικαλείται κατ' αυτού ο αντίδικός του [25].

55. Ειδικότερα, το Δικαστήριο έκρινε ότι το εθνικό δικαστήριο οφείλει να διατάσσει αυτεπαγγέλτως τη διεξαγωγή αποδείξεων προκειμένου να εξακριβώσει αν μια ρήτρα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 93/13 και, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, να εκτιμά αυτεπαγγέλτως τον ενδεχομένως καταχρηστικό χαρακτήρα της ρήτρας αυτής [26]. Διευκρίνισε επίσης ότι το εθνικό δικαστήριο το οποίο διαπιστώνει τον καταχρηστικό χαρακτήρα μιας συμβατικής ρήτρας οφείλει επιπλέον, αφενός, χωρίς να αναμείνει την υποβολή σχετικού αιτήματος του καταναλωτή, να συναγάγει όλες τις συνέπειες που απορρέουν, κατά το εθνικό δίκαιο, από τη διαπίστωση αυτή, υπό την επιφύλαξη πάντα της τηρήσεως της αρχής της αντιμωλίας [27], ώστε να διασφαλίζεται ότι ο καταναλωτής δεν δεσμεύεται από τη ρήτρα αυτή, και, αφετέρου, να εκτιμήσει, καταρχήν βάσει αντικειμενικών κριτηρίων, αν η οικεία σύμβαση μπορεί να εξακολουθήσει να υφίσταται χωρίς την εν λόγω ρήτρα [28].

56. Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει να διευκρινιστεί ότι, στην υπόθεση Banif Plus Bank [29] στην οποία αναφέρεται ρητώς το αιτούν δικαστήριο στο δεύτερο προδικαστικό του ερώτημα, το Δικαστήριο κλήθηκε μεταξύ άλλων να απαντήσει στο ερώτημα αν τα άρθρα 6, παράγραφος 1, και 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 πρέπει να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι απαγορεύουν ή, αντιθέτως, ότι επιτρέπουν στο εθνικό δικαστήριο που διαπίστωσε αυτεπαγγέλτως τον καταχρηστικό χαρακτήρα μιας συμβατικής ρήτρας να ενημερώσει τους διαδίκους ότι διαπίστωσε την ύπαρξη λόγου ακυρότητας και να τους καλέσει να προβούν σε σχετική δήλωση.

57. Το Δικαστήριο έκρινε στην υπόθεση αυτή ότι τα άρθρα 6, παράγραφος 1, και 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13 έχουν την έννοια ότι το εθνικό δικαστήριο που διαπίστωσε αυτεπαγγέλτως τον καταχρηστικό χαρακτήρα μιας συμβατικής ρήτρας δεν οφείλει, προκειμένου να είναι σε θέση να συναγάγει τις συνέπειες της διαπιστώσεως αυτής, να αναμένει έως ότου ο καταναλωτής, αφού ενημερωθεί για τα δικαιώματά του, προβεί σε δήλωση με την οποία ζητεί να ακυρωθεί η εν λόγω ρήτρα. Προσέθεσε εντούτοις ότι η αρχή της αντιμωλίας επιβάλλει, κατά γενικό κανόνα, στο εθνικό δικαστήριο που διαπίστωσε αυτεπαγγέλτως τον καταχρηστικό χαρακτήρα μιας συμβατικής ρήτρας να ενημερώσει σχετικώς τους διαδίκους και να τους παράσχει τη δυνατότητα να συζητήσουν επ' αυτής κατ' αντιμωλία σύμφωνα με τους τύπους που προβλέπει σχετικώς το εθνικό δικονομικό δίκαιο [30].

58. Τέλος, το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι η οδηγία 93/13 έχει την έννοια ότι αποκλείει κανονιστική ρύθμιση κράτους μέλους η οποία, ενώ δεν προβλέπει στο πλαίσιο διαδικασίας εκτελέσεως ενυπόθηκης απαιτήσεως λόγους ανακοπής αντλούμενους από τον καταχρηστικό χαρακτήρα συμβατικής ρήτρας η οποία αποτελεί τη βάση του εκτελεστού τίτλου, δεν παρέχει στο δικαστήριο της ουσίας, το οποίο

24 — Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164, σκέψη 46)· Barclays Bank (C-280/13, EU:C:2014:279, σκέψη 34), και Sánchez Morcillo και Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099, σκέψη 24), καθώς και διάταξη Banco Popular Español και Banco de Valencia (C-537/12 και C-116/13, EU:C:2013:759, σκέψη 41).

25 — Βλ. απόφαση Océano Grupo Editorial και Salvat Editores (C-240/98 έως C-244/98, EU:C:2000:346, σκέψη 26).

26 — Βλ. απόφαση VB Pénzügyi Lízing (C-137/08, EU:C:2010:659, σκέψεις 49 έως 56), σχετικά με ρήτρα περί απονομής αποκλειστικής κατά τόπον αρμοδιότητας η οποία περιλαμβανόταν στη σύμβαση που αποτελούσε το αντικείμενο της διαφοράς· βλ., επίσης, αποφάσεις Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349, σκέψη 44), καθώς και Banif Plus Bank (C-472/11, EU:C:2013:88, σκέψη 24).

27 — Βλ. απόφαση Banif Plus Bank (C-472/11, EU:C:2013:88, σκέψεις 17 έως 36).

28 — Βλ. απόφαση Jőrös (C-397/11, EU:C:2013:340, σκέψη 48).

29 — C-472/11, EU:C:2013:88, σκέψη 17.

30 — Βλ. σκέψεις 17 έως 36.

είναι αρμόδιο για την εκτίμηση του καταχρηστικού χαρακτήρα μιας τέτοιας ρήτρας, τη δυνατότητα λήψεως προσωρινών μέτρων, μεταξύ των οποίων η αναστολή της εν λόγω διαδικασίας εκτελέσεως, όταν η λήψη των μέτρων αυτών είναι αναγκαία για τη διασφάλιση της πλήρους αποτελεσματικότητας της οριστικής αποφάσεώς του [31].

59. Η ίδια οδηγία αποκλείει επίσης εθνική κανονιστική ρύθμιση η οποία δεν παρέχει την εξουσία στο δικαστήριο εκτελέσεως, στο πλαίσιο διαδικασίας εκτελέσεως ενυπόθηκης απαιτήσεως, να λάβει προσωρινά μέτρα, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται η αναστολή της εκτελέσεως, όταν η λήψη των μέτρων αυτών είναι αναγκαία για τη διασφάλιση της πλήρους αποτελεσματικότητας της οριστικής αποφάσεως του δικαστηρίου που επιλαμβάνεται της αντίστοιχης επί της ουσίας διαδικασίας και το οποίο είναι αρμόδιο να εξετάσει τον καταχρηστικό χαρακτήρα της οικείας ρήτρας [32].

60. Εξάλλου, από επίσης πάγια νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, ελλείψει εναρμονίσεως σε επίπεδο δικαίου της Ένωσης των εθνικών μηχανισμών αναγκαστικής εκτελέσεως, εμπίπτει στην εσωτερική έννομη τάξη κάθε κράτους μέλους, δυνάμει της αρχής της δικονομικής αυτονομίας, η θέσπιση τέτοιου είδους διατάξεων, υπό τον όρο πάντως ότι τούτο δεν συνεπάγεται δυσμενέστερη μεταχείριση από εκείνη που επιφυλάσσει η ρύθμιση που διέπει παρόμοιες καταστάσεις υπαγόμενες στο εσωτερικό δίκαιο (αρχή της ισοδυναμίας) και ότι δεν καθίσταται πρακτικά αδύνατη ή υπερβολικά δυσχερής η άσκηση των δικαιωμάτων που αναγνωρίζονται από το δίκαιο της Ένωσης (αρχή της αποτελεσματικότητας) [33]. Το Δικαστήριο διευκρίνισε επίσης ότι οι εθνικές διαδικασίες εκτελέσεως υπόκεινται στις απαιτήσεις οι οποίες απορρέουν από τη νομολογία του και οι οποίες επιβάλλουν στο εθνικό δικαστήριο να εξετάζει αυτεπαγγέλτως τον καταχρηστικό χαρακτήρα συμβατικής ρήτρας που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας 93/13 [34].

61. Στο πλαίσιο αυτό, το Δικαστήριο έκρινε ότι κάθε περίπτωση κατά την οποία τίθεται το ζήτημα εάν μια εθνική δικονομική διάταξη καθιστά αδύνατη ή εξαιρετικώς δυσχερή την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης πρέπει να αναλύεται λαμβανομένης υπόψη της σημασίας της εν λόγω διατάξεως στο πλαίσιο της όλης διαδικασίας, καθώς και της εξελίξεως και των ιδιαιτεροτήτων της διαδικασίας αυτής ενώπιον των διαφόρων εθνικών δικαιοδοτικών οργάνων [35], με τη διευκρίνιση ωστόσο ότι τα ειδικά χαρακτηριστικά γνωρίσματα της ένδικης διαδικασίας η οποία διεξάγεται στο πλαίσιο του εθνικού δικαίου μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή δεν μπορούν να αποτελούν στοιχείο δυνάμενο να θίξει την έννομη προστασία της οποίας πρέπει να απολαύει ο καταναλωτής δυνάμει των διατάξεων της οδηγίας 93/13 [36].

62. Η επίμαχη στην κύρια δίκη διαδικασία περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου πρέπει να εξεταστεί υπό το φως των ανωτέρω αρχών αλλά και με βάση το νομοθετικό πλαίσιο εντός του οποίου αυτή εντάσσεται.

31 — Βλ. αποφάσεις Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164, σκέψεις 49 έως 64), και Barclays Bank (C-280/13, EU:C:2014:279, σκέψη 36).

32 — Βλ. διάταξη Banco Popular Español και Banco de Valencia (C-537/12 και C-116/13, EU:C:2013:759, σκέψη 60) και απόφαση Sánchez Morcillo και Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099, σκέψη 28).

33 — Βλ. αποφάσεις Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164, σκέψη 50)·Pohotovosť (C-470/12, EU:C:2014:101, σκέψη 46)·Barclays Bank (C-280/13, EU:C:2014:279, σκέψη 37)·Sánchez Morcillo και Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099, σκέψη 31) και Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189, σκέψη 50), καθώς και διάταξη Banco Popular Español και Banco de Valencia (C-537/12 και C-116/13, EU:C:2013:759, σκέψη 45).

34 — Βλ. αποφάσεις Pohotovosť (C-470/12, EU:C:2014:101, σκέψη 51), και Sánchez Morcillo και Abril García (C-169/14, EU:C:2014:2099, σκέψη 24).

35 — Βλ. αποφάσεις Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León (C-413/12, EU:C:2013:800, σκέψη 34), και Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189, σκέψη 52).

36 — Βλ. αποφάσεις Banco Español de Crédito (C-618/10, EU:C:2012:349, σκέψη 55)·Aziz (C-415/11, EU:C:2013:164, σκέψη 62), καθώς και Kušionová (C-34/13, EU:C:2014:2189, σκέψη 53).

3. Απαντήσεις επί των προδικαστικών ερωτημάτων

63. Αφού εκτέθηκε το νομικό πλαίσιο της υπό κρίση υποθέσεως, πρέπει να τονιστεί ότι το ζήτημα που κατ' ουσία θέτουν τα δύο προδικαστικά ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου ανακύπτει λόγω του ότι η ουγγρική νομοθεσία προβλέπει ότι η κήρυξη ως εκτελεστής υποχρεώσεως που απορρέει από σύμβαση μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή, όπως το επίμαχο στην κύρια δίκη ενυπόθηκο δάνειο, μπορεί να ζητηθεί από συμβολαιογράφο χωρίς να εξεταστεί προηγουμένως, ακόμα και αυτεπαγγέλτως αν χρειαστεί και τηρουμένης της αρχής της αντιμωλίας, ο ενδεχομένως καταχρηστικός χαρακτήρας των συμβατικών ρητρών, ανεξαρτήτως των ενδίκων βοηθημάτων με τα οποία μπορεί κατά τα λοιπά να αμφισβητηθεί η σύμβαση ή η αναγκαστική της εκτέλεση. Το ίδιο καθεστώς διέπει και την ενδεχόμενη μεταγενέστερη αίτηση ακυρώσεως της περιαφής του εκτελεστηρίου τύπου.

64. Το κύριο επιχείρημα τόσο του οφειλέτη όσο και της Επιτροπής είναι ότι αυτή η δυνατότητα κινήσεως της αναγκαστικής εκτελέσεως μιας συμβάσεως ενδέχεται να προσκρούει στην προμνησθείσα νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την οδηγία 93/13, και μεταξύ άλλων στην απόφαση Banif Plus Bank [37]. Ειδικότερα, όπως προβάλλεται, εφόσον η περιαφή από συμβολαιογράφο δημοσίου εγγράφου το οποίο ενσωματώνει σύμβαση με τον εκτελεστήριο τύπο παράγει συνέπειες αντίστοιχες με αυτές μιας δικαστικής αποφάσεως, η εν λόγω νομολογία πρέπει κατά λογική συνέπεια να έχει πλήρη εφαρμογή και στην παρέμβαση του συμβολαιογράφου. Συνεπώς, ο συμβολαιογράφος υπόκειται μεταξύ άλλων στην υποχρέωση να διαπιστώνει αυτεπαγγέλτως τον ενδεχομένως καταχρηστικό χαρακτήρα των συμβατικών ρητρών και να καλεί τα μέρη σε κατ' αντιμωλία συζήτηση επί του ζητήματος αυτού.

65. Ωστόσο, η κατ' αυτή την έννοια ερμηνεία της νομολογίας του Δικαστηρίου παραβλέπει ένα θεμελιώδες στοιχείο, το γεγονός δηλαδή ότι η εν λόγω νομολογία αφορά ειδικά τον ρόλο του εθνικού δικαστηρίου οσάκις αυτό καλείται να ασκήσει τα καθήκοντά του, και εγγράφεται συνεπώς αυστηρά στο πλαίσιο της ασκήσεως της δικαστικής λειτουργίας. Η εν λόγω νομολογία στηρίζεται συνεπώς στην παραδοχή ότι της υποθέσεως επιλαμβάνεται δικαστήριο και ότι το τελευταίο μπορεί, πριν να κηρύξει εκτελεστή μια συμβατική υποχρέωση, να εξετάσει, ακόμα και αυτεπαγγέλτως αν χρειαστεί και εφόσον διαθέτει τα απαραίτητα προς τούτο νομικά και πραγματικά στοιχεία, την ενδεχόμενη ύπαρξη καταχρηστικών ρητρών, να καλέσει συναφώς τους διαδίκους σε κατ' αντιμωλία συζήτηση και να συναγάγει τις κατά περίπτωση επιβαλλόμενες συνέπειες, κηρύσσοντας άκυρες τις καταχρηστικές ρήτρες ή αποκλείοντας την αναγκαστική εκτέλεση, «τηρουμένων των σχετικών όρων της εθνικής νομοθεσίας» [38].

66. Το ενδεχόμενο επεκτάσεως στον συμβολαιογράφο της δυνατότητας να ασκεί αρμοδιότητες που ανάγονται ευθέως στη δικαστική λειτουργία, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες η εθνική νομοθεσία του απονέμει την αρμοδιότητα να προβαίνει στην περιαφή δημοσίου εγγράφου που ενσωματώνει σύμβαση με τον εκτελεστήριο τύπο και αργότερα να ακυρώνει την περιαφή αυτή, προσκρούει σε πρακτικώς ανυπέρβλητες δυσκολίες, οι οποίες απορρέουν από την αρχή της μονοπωλιακής ασκήσεως της δικαστικής λειτουργίας.

67. Ειδικότερα, η οδηγία 93/13, όπως ερμηνεύεται από το Δικαστήριο, δεν δύναται να έχει ως συνέπεια να επιβάλει στα κράτη μέλη μια τέτοιας εμβέλειας τροποποίηση της λειτουργίας που ασκεί ο συμβολαιογράφος, ώστε ο τελευταίος να μπορεί να κινεί κατ' αντιμωλία διαδικασία μεταξύ των μερών μιας συμβάσεως και να έχει, κατόπιν της διαδικασίας αυτής, την εξουσία να αποφασίζει σχετικά με τον καταχρηστικό χαρακτήρα και με την ενδεχόμενη ακυρότητα μιας συμβατικής ρήτρας.

37 — C-472/11, EU:C:2013:88.

38 — Βλ., μεταξύ άλλων, αποφάσεις Asturcom Telecomunicaciones (C-40/08, EU:C:2009:615, σκέψη 58), καθώς και Banif Plus Bank (C-472/11, EU:C:2013:88, σκέψεις 25 και 27).

68. Υπό το πρίσμα αυτό, φρονώ ότι, υπό την επιφύλαξη ορισμένων διευκρινίσεων, δεν μπορεί παρά να δοθεί αρνητική απάντηση στα δύο προδικαστικά ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου, όπως αυτά αναδιατυπώθηκαν ανωτέρω, στα σημεία 40 και 41 των παρουσών προτάσεων.

69. Καταρχάς, η οδηγία 93/13 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, καταρχήν, δεν αντιτίθεται σε νομοθεσία κράτους μέλους η οποία, ως αναμφιβόλως δύναται να πράξει, επιτρέπει στον συμβολαιογράφο να προβαίνει στην περιαφή ενός δημοσίου εγγράφου που ενσωματώνει σύμβαση με τον εκτελεστήριο τύπο χωρίς κανέναν προηγούμενο έλεγχο, ακόμα και αυτεπάγγελτο αν χρειαστεί, του ενδεχομένως καταχρηστικού χαρακτήρα των συμβατικών ρητρών.

70. Βεβαίως, όπως επισήμανε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η επίμαχη στην κύρια δίκη απλοποιημένη διαδικασία εκτελέσεως επιτρέπει, κατά περίπτωση, στον επαγγελματία να επιτύχει, σε ένα πρώτο στάδιο, την κήρυξη μιας συμβατικής υποχρεώσεως ως εκτελεστής από συμβολαιογράφο, χωρίς προηγουμένως να κινηθεί απαραιτήτως κατ' αντιμωλία ένδικη διαδικασία. Ο καταναλωτής που εναντιώνεται στην εκτέλεση υποχρεούται επομένως είτε να ασκήσει προσφυγή αμφισβητώντας το κύρος της συμβάσεως είτε να ασκήσει προσφυγή με αντικείμενο την ανάκληση της εντολής εκτελέσεως ή τον περιορισμό της εκτελέσεως κατά το άρθρο 369 του κώδικα πολιτικής δικονομίας.

71. Ωστόσο, απλώς και μόνο το γεγονός ότι η εθνική νομοθεσία δεν προέβλεψε για τον συμβολαιογράφο την υποχρέωση να διαπιστώνει αυτεπαγγέλτως, κατά το στάδιο της περιαφής του δημοσίου εγγράφου που αφορά σύμβαση μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή με τον εκτελεστήριο τύπο, τον καταχρηστικό χαρακτήρα των ρητρών της συμβάσεως αυτής και, τηρουμένης πάντα της αρχής της αντιμωλίας, να συνάγει τις αντίστοιχες συνέπειες δεν μπορεί, αυτό και μόνο, να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι η ουγγρική νομοθεσία αντίκειται στην οδηγία 93/13, και όλα αυτά στο μέτρο, άλλωστε, που διασφαλίζεται στον καταναλωτή αποτελεσματική δικαστική προστασία.

72. Ειδικότερα, αφενός, η οδηγία 93/13 δεν συνιστά επαρκή βάση για τον περιορισμό της καταρχήν αρμοδιότητας των κρατών μελών να απονέμουν στους συμβολαιογράφους την εξουσία περιαφής ενός δημοσίου εγγράφου που αφορά σύμβαση με τον εκτελεστήριο τύπο. Αφετέρου, δεν είναι δυνατή η επέκταση στους συμβολαιογράφους της αποστολής η οποία ανατίθεται στα δικαστήρια από την οδηγία 93/13, όπως αυτή ερμηνεύεται από το Δικαστήριο.

73. Εξάλλου, όπως επισήμανα ήδη, όλη η κρίσιμη νομολογία του Δικαστηρίου σχετικά με την ιδιαίτερη ευθύνη των εθνικών δικαστηρίων κατά την εφαρμογή της οδηγίας 93/13, και ιδίως η ανάγκη να παρέχεται σε αυτά η δυνατότητα να εξετάζουν αυτεπαγγέλτως τον καταχρηστικό χαρακτήρα των ρητρών μιας συμβάσεως, στηρίζεται στην παραδοχή ότι ενώπιον των δικαστηρίων αυτών έχει προηγουμένως ασκηθεί προσφυγή από ένα εκ των μερών της οικείας συμβάσεως.

74. Όμως, όπως υποστήριξε κατ' ουσίαν η Γερμανική Κυβέρνηση, ούτε η οδηγία 93/13 ούτε η σχετική νομολογία του Δικαστηρίου έχουν την έννοια ότι επιβάλλεται στα κράτη μέλη να υποχρεώσουν διά νόμου τους συμβολαιογράφους να υποκαθιστούν τα εθνικά δικαστήρια προκειμένου να ελέγξουν, τηρουμένης της αρχής της αντιμωλίας, τον καταχρηστικό χαρακτήρα των συμβάσεων που ενσωματώνονται στα δημόσια έγγραφα τα οποία καταρτίζουν οι ίδιοι, ούτε, ευρύτερα, να τροποποιήσουν τους κανόνες της πολιτικής δικονομίας τους ούτως ώστε οι συμβολαιογράφοι να έχουν την εξουσία να θεραπεύουν την πλήρη αδράνεια των καταναλωτών που δεν αξιοποιούν το δικαίωμα δικαστικής προσφυγής το οποίο διαθέτουν.

75. Εξάλλου, κατά λογική συνέπεια προς τα ανωτέρω και όσον αφορά το δεύτερο ερώτημα, η οδηγία 93/13 πρέπει να ερμηνευθεί επίσης υπό την έννοια ότι δεν αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία η οποία δεν επιτρέπει στον καταναλωτή να ζητήσει την ακύρωση της περιαφής με τον εκτελεστήριο τύπο ενός δημοσίου εγγράφου που αφορά σύμβαση με επαγγελματία επικαλούμενος την έλλειψη προηγούμενης εκτιμήσεως του καταχρηστικού χαρακτήρα των συμβατικών ρητρών.

76. Ειδικότερα, είναι εξίσου δύσκολο να επιβληθεί στον συμβολαιογράφο, με αποκλειστική βάση την οδηγία 93/13, η υποχρέωση να αποφασίζει, κατόπιν κατ' αντιμωλία διαδικασίας και στο στάδιο της περιαφής με τον εκτελεστήριο τύπο ενός δημοσίου εγγράφου που αφορά σύμβαση, σχετικά με την ύπαρξη καταχρηστικών ρητρών όσο και να του επιβληθεί η υποχρέωση αυτή στο πλαίσιο διαδικασίας ακυρώσεως της εν λόγω περιαφής. Αρκεί, συναφώς, η παραπομπή στις σκέψεις που εκτίθενται στα σημεία 69 έως 74 των παρουσών προτάσεων.

77. Τούτων λεχθέντων, για να είναι η απάντηση στα ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου προσήκουσα, χρήσιμη για το δικαστήριο αυτό και συνεπής με το πνεύμα της οδηγίας 93/13 όπως αυτή ερμηνεύεται από το Δικαστήριο, δεν μπορεί να περιοριστεί στην ως άνω δήλωση περί της καταρχήν συμβατότητας της επίμαχης στην κύρια δίκη νομοθεσίας με την οδηγία. Επιβάλλεται, αντιθέτως, να διατυπωθούν ορισμένα «caveats» τα οποία συνάγονται ως επί το πλείστον από τη νομολογία του Δικαστηρίου. Ειδικότερα, πρέπει να τονιστούν και να εξειδικευτούν οι υποχρεώσεις τις οποίες υπέχουν τόσο οι συμβολαιογράφοι όσο και τα εθνικά δικαστήρια, υπό το πρίσμα ειδικά του σκοπού της προστασίας των καταναλωτών τον οποίο επιδιώκει η οδηγία 93/13 και, ευρύτερα, των επιταγών που απορρέουν από το δικαίωμα αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας κατά την έννοια του άρθρου 47 του Χάρτη.

78. Καταρχάς, όσον αφορά τους συμβολαιογράφους, από τις εξηγήσεις του αιτούντος δικαστηρίου και από τις γραπτές και τις προφορικές παρατηρήσεις που παρουσιάστηκαν στο Δικαστήριο προκύπτει ότι ο νόμος περί συμβολαιογράφων, ο οποίος κατοχυρώνει τον σπουδαίο ρόλο των τελευταίων στην πρόληψη των διαφορών και τη μείωση του φόρτου εργασίας των δικαστηρίων, καθορίζει με πολύ γενικούς όρους, στο άρθρο του 1, τις υποχρεώσεις των συμβολαιογράφων. Σε αυτούς ανατίθεται, στο πλαίσιο των διαδικασιών που εμπίπτουν στις αρμοδιότητές τους, ιδιαιτέρως το καθήκον να παρέχουν μέσω των συμβουλών τους βοήθεια στα μέρη, διασφαλίζοντας την ίση μεταχείριση των τελευταίων κατά την άσκηση των δικαιωμάτων τους και την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους.

79. Το άρθρο 3, παράγραφος 1, του νόμου περί συμβολαιογράφων διευκρινίζει επιπλέον ότι «ο συμβολαιογράφος οφείλει να αρνηθεί να παράσχει τη συνδρομή του όταν κάτι τέτοιο είναι ασύμβατο προς τις υποχρεώσεις του, ιδιαιτέρως δε όταν η συνδρομή του ζητείται ενόψει νομικής πράξεως που είναι αντίθετη προς τη νομοθεσία ή αποσκοπεί στην καταστρατήγησή της ή επιδιώκει απαγορευμένο ή καταχρηστικό σκοπό». Το άρθρο 3, παράγραφος 2, του νόμου περί συμβολαιογράφων προσθέτει ότι «[ό]ταν, στη διάρκεια της διαδικασίας, ο συμβολαιογράφος διαπιστώνει κάποιο στοιχείο που δημιουργεί αμφιβολίες, οφείλει, χωρίς να αρνηθεί τη συνδρομή του, να επιστήσει την προσοχή των μερών στο στοιχείο αυτό και να το μνημονεύσει γραπτώς. Αν κάποιο μέρος προβάλλει ένσταση σχετικά με το στοιχείο αυτό, ο συμβολαιογράφος αρνείται να παράσχει τη συνδρομή του».

80. Επομένως, λαμβανομένων υπόψη των υποχρεώσεων με τις οποίες βαρύνονται τα κράτη μέλη με βάση το άρθρο 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13, το οποίο επιβάλλει στα τελευταία να προβλέπουν κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα, προκειμένου να πάψει η χρησιμοποίηση των καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις που συνάπτονται από τους επαγγελματίες με καταναλωτές, οι συμβολαιογράφοι υπέχουν ιδιαίτερη ευθύνη ενημερώσεως και παροχής συμβουλών προς τον καταναλωτή κατά το στάδιο της καταρτίσεως των δημοσίων εγγράφων που αφορούν σύμβαση.

81. Υπό συνθήκες όπως αυτές της διαφοράς της κύριας δίκης, ο συμβολαιογράφος οφείλει, κατά τον χρόνο της καταρτίσεως δημοσίου εγγράφου που αφορά σύμβαση μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή, να φροντίζει αυστηρά όχι μόνο να ειδοποιεί τον καταναλωτή για την ύπαρξη των καταχρηστικών συμβατικών ρητρών που ενδεχομένως εντοπίζει, αλλά και να τον ενημερώνει για την εξουσία που του απονέμει ο νόμος να προβαίνει, μεταγενέστερα, στην περιαφή του οικείου δημοσίου εγγράφου με τον εκτελεστήριο τύπο και να αποφασίζει ενδεχομένως την ακύρωση της περιαφής αυτής με βάση έναν έλεγχο αμιγώς τυπικό, καθώς και για τις συνέπειες που απορρέουν από την περιαφή, ιδίως σε δικονομικό επίπεδο.

82. Στην προκείμενη περίπτωση, από τις προηγηθείσες σκέψεις προκύπτει ότι, με βάση την ουγγρική νομοθεσία, κατά το στάδιο της καταρτίσεως δημοσίου εγγράφου που αφορά σύμβαση μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή, ο συμβολαιογράφος έχει την εξουσία να συμβάλλει στην πρόληψη των καταχρηστικών ρητρών της οικείας συμβάσεως και μπορεί, τουλάχιστον, ιδίως σε περίπτωση αμφιβολίας ως προς τον καταχρηστικό χαρακτήρα μιας ρήτρας, να ενημερώνει σχετικώς τα μέρη, και ιδιαιτέρως τον καταναλωτή, ο οποίος δύναται τότε, κατά περίπτωση, να ασκήσει το δικαίωμά του προσφυγής ενώπιον του αρμόδιου εθνικού δικαστηρίου.

83. Συνεπώς, οι γενικές διατάξεις του νόμου περί συμβολαιογράφων είναι, καταρχήν, ικανές να συμβάλουν στη διασφάλιση της τηρήσεως των επιταγών του άρθρου 7, παράγραφος 1, της οδηγίας 93/13, το οποίο επιβάλλει στα κράτη μέλη να προβλέπουν κατάλληλα και αποτελεσματικά μέσα, προκειμένου να πάψει η χρησιμοποίηση των καταχρηστικών ρητρών στις συμβάσεις που συνάπτονται από τους επαγγελματίες με καταναλωτές. Ωστόσο, απόκειται στο αιτούν δικαστήριο, μόνο αρμόδιο για την ερμηνεία του εθνικού δικαίου, να εκτιμήσει τις περιστάσεις της υποθέσεως της κύριας δίκης και να συναγάγει, κατά περίπτωση, τις σχετικές συνέπειες.

84. Επίσης, όσον αφορά τα δικαστήρια, είναι σημαντικό να υπομνησθεί ότι απόκειται στα κράτη μέλη να διασφαλίζουν αποτελεσματική δικαστική προστασία στους καταναλωτές, παρέχοντάς τους τη δυνατότητα ασκήσεως προσφυγής κατά της ίδιας της συμβάσεως και/ή της αναγκαστικής της εκτελέσεως, η οποία να μην υπόκειται σε προϋποθέσεις, μεταξύ άλλων σε προθεσμίες, που καθιστούν υπερβολικά δυσχερή ή πρακτικώς αδύνατη την άσκηση των δικαιωμάτων που απονέμονται από την οδηγία 93/13[39], και στο πλαίσιο της οποίας το δικαστήριο πρέπει να είναι σε θέση να εξετάσει, ακόμα και αυτεπαγγέλτως αν χρειαστεί και εφόσον διαθέτει όλα τα απαραίτητα προς τούτο νομικά και πραγματικά στοιχεία, τον καταχρηστικό χαρακτήρα των ρητρών της συμβάσεως, και, τηρουμένης της αρχής της αντιμωλίας, να συναγάγει τις αντίστοιχες συνέπειες βάσει των σχετικών όρων της εθνικής νομοθεσίας, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου.

85. Εν προκειμένω, από τις εξηγήσεις που παρείχε τόσο το αιτούν δικαστήριο όσο και η Ουγγρική Κυβέρνηση προκύπτει ότι το ουγγρικό δίκαιο προβλέπει ότι ο καταναλωτής μπορεί, αφενός, να ασκήσει προσφυγή αμφισβητώντας το κύρος της συμβάσεως και, αφετέρου, να κινήσει διαδικασία με αίτημα την ανάκληση της εντολής εκτελέσεως ή τον περιορισμό της εκτελέσεως, κατ' εφαρμογή του άρθρου 369 του κώδικα πολιτικής δικονομίας. Στο πλαίσιο της τελευταίας αυτής διαδικασίας, όπως επισήμανε η Επιτροπή, ο καταναλωτής μπορεί επιπροσθέτως να ζητήσει την αναστολή της αναγκαστικής εκτελέσεως της συμβάσεως η οποία κινήθηκε με την περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου από τον συμβολαιογράφο.

86. Επομένως, ο καταναλωτής μπορεί, καταρχάς, να ασκήσει οποτεδήποτε, είτε πριν είτε μετά την περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου, προσφυγή ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων αμφισβητώντας το κύρος της συμβάσεως με βάση την οποία καταρτίστηκε το δημόσιο έγγραφο που περιάπτεται τον εκτελεστήριο τύπο.

87. Μπορεί, στη συνέχεια, αφού πραγματοποιηθεί η περιαφή του εκτελεστηρίου τύπου και χωρίς να θίγεται η προαναφερθείσα δυνατότητά του να ζητήσει την ακύρωση της περιαφής αυτής, να κινήσει διαδικασία με αντικείμενο την ανάκληση της εντολής εκτελέσεως ή τον περιορισμό της εκτελέσεως, κατ' εφαρμογή του άρθρου 369 του κώδικα πολιτικής δικονομίας, στο πλαίσιο της οποίας δύναται να επικαλεστεί την ακυρότητα της συμβάσεως και να ζητήσει την αναστολή της εκτελέσεως, με βάση το άρθρο 370 του κώδικα πολιτικής δικονομίας.

39 — Για το ζήτημα των αποκλειστικών προθεσμιών, βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα M. Szpunar στην υπόθεση BBVA (C-8/14, EU:C:2015:321).

88. Στο πλαίσιο των διαδικασιών αυτών, πρέπει να έχει πλήρη εφαρμογή το σύνολο της κρίσιμης νομολογίας του Δικαστηρίου η οποία υπομνήσθηκε στα σημεία 51 έως 62 των παρουσών προτάσεων. Η τήρηση των απαιτήσεων που καθιερώνει η εν λόγω νομολογία επιβάλλεται με ιδιαίτερη ένταση στο πλαίσιο διαδικασίας όπως αυτή που προβλέπεται στα άρθρα 369 και 370 του κώδικα πολιτικής δικονομίας, στο μέτρο που η πρώτη από τις διατάξεις αυτές απαριθμεί περιοριστικώς τους λόγους για τους οποίους είναι δυνατόν να ζητηθεί η ανάκληση της εντολής εκτελέσεως ή ο περιορισμός της εκτελέσεως που κινήθηκε με την περιαφή από συμβολαιογράφο ενός δημοσίου εγγράφου που αφορά σύμβαση με τον εκτελεστήριο τύπο, και μεταξύ των οποίων δεν περιλαμβάνεται ο ενδεχομένως καταχρηστικός χαρακτήρας των συμβατικών ρητρών.

89. Κατά συνέπεια, υπό το φως όλων των ανωτέρω σκέψεων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα δύο προδικαστικά ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου κρίνοντας ότι τα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 93/13 έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται, καταρχήν, σε εθνική νομοθεσία όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία επιτρέπει σε συμβολαιογράφο ο οποίος κατήρτισε νομοτύπως δημόσιο έγγραφο που αφορά σύμβαση μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή να κινεί τη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως της οικείας συμβάσεως κατά του καταναλωτή που αθέτησε τις υποχρεώσεις του, είτε προβαίνοντας στην περιαφή του εν λόγω εγγράφου με τον εκτελεστήριο τύπο είτε αρνούμενος να ακυρώσει τη περιαφή αυτή, χωρίς να μεσολαβήσει, ούτε στο ένα ούτε στο άλλο στάδιο, έλεγχος του ενδεχομένως καταχρηστικού χαρακτήρα των ρητρών της συμβάσεως.

90. Εντούτοις, απόκειται στον συμβολαιογράφο, κατά τον χρόνο της καταρτίσεως ενός τέτοιου δημοσίου εγγράφου, να ενημερώνει τον προαναφερθέντα καταναλωτή για την ύπαρξη καταχρηστικών συμβατικών ρητρών τις οποίες ενδεχομένως εντοπίζει, για την εξουσία που του απονέμει ο νόμος να κινεί τη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως της συμβάσεως με βάση έναν έλεγχο αμιγώς τυπικό, καθώς και για τις σχετικώς απορρέουσες συνέπειες, ιδίως σε δικονομικό επίπεδο.

91. Αντιθέτως, αντίκειται στην ίδια οδηγία εθνική νομοθεσία που απαγορεύει σε εθνικό δικαστήριο, ανεξαρτήτως της φύσεως της διαδικασίας που κινείται ενώπιόν του, να εξετάζει αυτεπαγγέλτως, τηρουμένης της αρχής της αντιμωλίας, τον καταχρηστικό χαρακτήρα των ρητρών της συμβάσεως, εφόσον διαθέτει όλα τα απαραίτητα προς τούτο νομικά και πραγματικά στοιχεία, και να συνάγει τις αντίστοιχες συνέπειες.

V – **Πρόταση**

92. Με βάση το σύνολο των σκέψεων που προηγήθηκαν, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα δύο προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το Fővárosi Törvényszék ως εξής:

«Τα άρθρα 6 και 7 της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 5ης Απριλίου 1993, σχετικά με τις καταχρηστικές ρήτρες των συμβάσεων που συνάπτονται με καταναλωτές, έχουν την έννοια ότι δεν αντιτίθενται, καταρχήν, σε εθνική νομοθεσία όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία επιτρέπει σε συμβολαιογράφο ο οποίος κατήρτισε νομοτύπως δημόσιο έγγραφο που αφορά σύμβαση μεταξύ επαγγελματία και καταναλωτή να κινεί τη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως της οικείας συμβάσεως κατά του καταναλωτή που αθέτησε τις υποχρεώσεις του, είτε προβαίνοντας στην περιαφή του εν λόγω εγγράφου με τον εκτελεστήριο τύπο είτε αρνούμενος να ακυρώσει τη περιαφή αυτή, χωρίς να μεσολαβήσει, ούτε στο ένα ούτε στο άλλο στάδιο, έλεγχος του ενδεχομένως καταχρηστικού χαρακτήρα των ρητρών της συμβάσεως.

Εντούτοις, απόκειται στον συμβολαιογράφο, κατά τον χρόνο της καταρτίσεως ενός τέτοιου δημοσίου εγγράφου, να ενημερώνει τον προαναφερθέντα καταναλωτή για την ύπαρξη καταχρηστικών συμβατικών ρητρών τις οποίες ενδεχομένως εντοπίζει, για την εξουσία που του απονέμει ο νόμος να κινεί τη διαδικασία αναγκαστικής εκτελέσεως της συμβάσεως με βάση έναν έλεγχο αμιγώς τυπικό, καθώς και για τις σχετικώς απορρέουσες συνέπειες, ιδίως σε δικονομικό επίπεδο.

Αντιθέτως, αντίκειται στην ίδια οδηγία εθνική νομοθεσία που απαγορεύει σε εθνικό δικαστήριο, ανεξαρτήτως της φύσεως της διαδικασίας που κινείται ενώπιόν του, να εξετάζει αυτεπαγγέλτως, τηρουμένης της αρχής της αντιμωλίας, τον καταχρηστικό χαρακτήρα των ρητρών της συμβάσεως, εφόσον διαθέτει όλα τα απαραίτητα προς τούτο νομικά και πραγματικά στοιχεία, και να συνάγει τις αντίστοιχες συνέπειες.»